

6x, № 21/15.12.2025г.

До Председателя на Научното Жури
Назначено със заповед №4060/28.10.2025
На Ректора на МУ-Плевен

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Пенчо Тончев, д.м.

Ръководител катедра „Сестрински Хирургични Грижи“

МУ- Плевен

Член на научно жури по Процедура за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, определено със *Заповед №4060/28.10.2025г.* на Ректора на МУ-Плевен. Област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт. Професионално направление 7.1. Медицина. Докторска програма „Обща медицина“

Относно Дисертация на тема

„Взаимодействие между Общопрактикуващите лекари и центровете за спешна помощ: проблеми и перспективи“

Автор: Д-р Мирослава Цветанова Христова

Научен ръководител: Проф. д-р Цветелина Валентинова, д.м.

Становището е изготвено съгласно Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за приложение на този закон в МУ — Плевен. Представеният ми комплект документи е в съответствие с Процедурата по придобиване на ОНС „Доктор“ в МУ — Плевен. Документите и публикациите отговарят на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“.

Актуалност на проблема

Глобален и национален контекст

Дисертацията адресира изключително актуален проблем със световен мащаб -

системният натиск върху спешната медицинска помощ поради непрекъснато нарастващо търсене. Европейските здравни системи се изправят пред двойно предизвикателство: увеличаване на хроничните заболявания и остър недостиг на медицинска помощ, особено извън работното време на общопрактикуващите лекари (ОПЛ). Авторът подчертава липсата на цялостно научно проучване в България за взаимодействието между ОПЛ и системата за спешна медицинска помощ, което прави изследването изключително необходимо.

Институционална еволюция и структурни проблеми

Ключовите реформи в българското здравеопазване след 1989 г., започвайки от отделянето на спешната от неотложната помощ през 1994 г, създаването на НЗОК през 1999 г., както и прехвърлянето на неотложната помощ към ОПЛ от 2000 г., **създадоха системна дисфункция** - един лекар не може физически да осигурява денонощен достъп (24/7) на всички свои пациенти. Опитите за решаване чрез "дежурни кабинети" от 2013 г. се оказаха неефективни, а в резултат ЦСМП поеа значителна част от неспешната помощ, което изостри професионалните противоречия.

Актуалност и необходимост

COVID-19 пандемията разкри допълнителни слабости във взаимодействието между двете системи, като липсата на функционална и организационно-структурна координация доведе до незадоволително качество на медицинските грижи. Дисертацията е изключително актуална, тъй като предлага систематичен анализ на проблем, който пряко влияе върху достъпа до медицинска помощ на цялото население и изисква спешно преосмисляне на съществуващите модели на взаимодействие между ОПЛ и центровете за спешна помощ.

Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 224 стандартни страници, включващ 37 таблици, 48 фигури и 3 приложения.

Библиографският списък съдържа 216 литературни източника, от които 19 на кирилица и 197 на латиница.

Приложенията включват: №1- Път на пациента през здравната система, №2-Път на пациента при спешна помощ, №3 Анкетни карти на ОПЛ, лекари от ЦСМП, ръководители на ЦСМП и пациенти.

Във връзка с дисертационния труд са направени 6 пълнотекстови публикации

и 5 научни съобщения и доклади на национални форуми.

Авторефератът е представен в 74 печатни страници и отразява точно основните резултати, описани в дисертацията.

Литературният обзор е подробен и показва много добро запознаване на автора с отделните аспекти на проблема.

Целта е ясно формулирана. Тя се отнася до проблемите при оказване на първичната извънболнична спешна медицинска помощ и медицинската помощ, която не може да бъде отложена във времето, възникнали от недостатъчно и непълноценно взаимодействие между ОПЛ и ЦСМП и да се разработят научнообосновани решения за отстраняването им..

Поставените задачи са добре подбрани и изпълнението им гарантира постигане на целта.

Извършеното проучване е смесено проучване (mixed-methods study), включващо:
Количествено проучване - чрез анкетно проучване на 4 групи,

Качествено проучване - анализ на нормативни документи и литература,
Типология: Дескриптивно-аналитично изследване с кръстосан дизайн (cross-sectional study) в периода април-септември 2023 г.

Обект и единици на изследването: Амбулатории за ПМП (индивидуални/групови практики) - национален обхват и ЦСМП в области Плевен, Враца и Ловеч

Логически единици: 4 групи респонденти: ОПЛ, Лекари ЦСМП, Ръководители ЦСМП, Пациенти

Проблем: ОПЛ са само 2.3% от всички ОПЛ в България (88 от 3790 по данни НСИ)

Методи за събиране на данни: Документален метод - анализ на 216 източника (български и чуждоезични), Контент-анализ на литературни данни (PUBMED), Пряко анкетно проучване: Google Forms за ОПЛ и ръководители,

Хартиени анкети на място за лекари от ЦСМП, Хартиени анкети раздадени от 16

ОПЛ за пациенти

Основните резултати са :

А. Познаване на нормативната уредба:

Критичен проблем: 70.5% от ОПЛ са само *"до известна степен запознати"* или *изобщо не познават нормативните документи*, 64.2% от лекарите в ЦСМП – също, 68.2% от ръководителите посочват, че **НЯМА** регламентирани взаимоотношения (въпреки че 86.4% твърдят, че ги познават напълно!)

Б. Взаимодействие:Проблеми: Липсва двустранен обмен на информация за пациентите; 68% от пациентите не могат да се свържат с личния лекар извън работно време; ОПЛ работят средно 6 часа дневно - недостатъчно за трудоспособното население

В. "Заобикаляне" на ОПЛ: Причини пациентите да търсят ЦСМП/СПО директно: Безпокойство, не могат да преценят спешността (>50%); Прекъснати здравноосигурителни права; Спестяване на време от чакане ;Трудно се свързват с личния лекар

Данни: 51.2% от пациентите са посещавали СПО директно ; 36.3% по собствен избор; 62.5% от пациентите са посещавали СПО през 2022

Г. Дежурни кабинети: Основен проблем: Широк избор на причини за "заобикалянето" им показва тяхната функционална недостатъчност: Малък брой; Отдалечени (до 40 км!); Разминаване на работни графици (2-6 часа)

Като продуктивен завършек авторът представя в синтезиран вид тринадесет извода от своя труд, които имат практическо значение и могат да послужат като насоки за промени в системата и за подобряване на работата и.

Приемам описаните от автора приноси с теоретичен и с практико приложен характер, които затвърждават автентичността и оригиналността на дисертационния труд.

Заклучение

Представеният дисертационен труд на д-р Мирослава Христова има оригинална тема, добре развита теоретична основа и резултати, които удовлетворяват поставената цел. В резултат този научен труд има собствен принос в сферата на общата и спешната медицина. Освен това авторът показва умения за стартиране, разгръщане и завършване на самостоятелни научни разработки.

Дисертационният труд и съпровождащите го материали отговарят на критериите, заложи в Закона за развитие на академичния състав в Р България и за придобиване на ОНС „Доктор“ от Правилника за развитие на академичния състав на МУ — Плевен. Следователно напълно оправдано давам своята положителна оценка за научния труд и призовавам и останалите членове от Научното жури да присъдят на д-р Мирослава Христова образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Обща Медицина“.

На основание чл.59 от ЗЗЛД

15.12.2025г.

проф. д-р Пенчо Тончев, д.м.

To the Chairman of the Scientific Committee
Appointed by Order No. 4060/28.10.2025
Of the Rector of MU-Pleven

OPINION

by Prof. Dr. Pencho Tonchev, MD, DSc

Head of the Department of "Surgical Nursing Care"
Medical University – Pleven

Member of the Scientific Committee for the procedure for awarding the educational and scientific degree "Doctor", appointed by Order No. 4060/28.10.2025 of the Rector of MU-Pleven. Field of higher education 7. Healthcare and Sports. Professional field 7.1. Medicine. Doctoral Program "General Medicine"

Regarding the Dissertation on the topic

***"Interaction between General Practitioners and Emergency Medical Centers:
Problems and Perspectives"***

Author: Dr. Miroslava Tsvetanova Hristova

Scientific supervisor: Prof. Dr. Tsvetelina Valentinova, MD, DSc

This opinion has been prepared in accordance with the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Implementation of this Law at MU - Pleven.

The complete set of documents presented to me complies with the Procedure for acquiring the educational and scientific degree "Doctor" at MU - Pleven. The documents and publications meet the minimum national requirements for acquiring the educational and scientific degree "Doctor".

Relevance of the Problem

Global and National Context

The dissertation addresses an exceptionally relevant problem of global scale - the systematic pressure on emergency medical care due to continuously increasing demand. European healthcare systems face a dual challenge: the rise in chronic diseases and an acute shortage of medical care, particularly outside the working hours of general practitioners (GPs). The author emphasizes the lack of comprehensive scientific research in Bulgaria regarding the interaction between GPs and the emergency medical

care system, which makes this study critically necessary.

Institutional Evolution and Structural Problems

The key reforms in Bulgarian healthcare after 1989, beginning with the separation of emergency from urgent care in 1994, the establishment of the National Health Insurance Fund (NHIF) in 1999, as well as the transfer of urgent care to GPs from 2000, created systemic dysfunction - one physician cannot physically ensure round-the-clock access (24/7) for all their patients. Attempts to address this through "duty offices" since 2013 proved ineffective, and as a result, Emergency Medical Centers (EMC) took on a significant portion of non-emergency care, which intensified professional contradictions.

Timeliness and Necessity

The COVID-19 pandemic revealed additional weaknesses in the interaction between the two systems, as the lack of functional and organizational-structural coordination led to unsatisfactory quality of medical care. The dissertation is exceptionally timely, as it offers a systematic analysis of a problem that directly affects the entire population's access to medical care and requires urgent reconsideration of existing models of interaction between GPs and emergency medical centers.

Characteristics of the Dissertation

The dissertation consists of 224 standard pages, including 37 tables, 48 figures, and 3 appendices.

The bibliography contains 216 literature sources, of which 19 are in Cyrillic and 197 in Latin script.

The appendices include: No. 1 - Patient pathway through the healthcare system, No. 2 - Patient pathway in emergency care, No. 3 - Survey questionnaires for GPs, EMC physicians, EMC administrators, and patients.

In connection with the dissertation, 6 full-text publications and 5 scientific communications and reports at national forums have been produced.

The abstract is presented in 74 printed pages and accurately reflects the main results described in the dissertation.

The literature review is detailed and demonstrates the author's excellent familiarity with the various aspects of the problem.

The objective is clearly formulated. It pertains to the problems in providing primary outpatient emergency medical care and medical care that cannot be postponed, arising from insufficient and inadequate interaction between GPs and EMCs, and to develop scientifically grounded solutions for their resolution.

The stated tasks are well-selected, and their fulfillment guarantees the achievement of the objective.

The conducted study is a mixed-methods study, including: quantitative research - through a survey of 4 groups, qualitative research - analysis of regulatory documents and literature, typology: descriptive-analytical study with cross-sectional design conducted during the period April-September 2023.

Object and units of study: Primary care outpatient clinics (individual/group practices) - national scope, and EMCs in the regions of Pleven, Vratsa, and Lovech.

Logical units: 4 respondent groups: GPs, EMC physicians, EMC administrators, patients.

Limitation: GPs represent only 2.3% of all GPs in Bulgaria (88 out of 3,790 according to National Statistical Institute data).

Data collection methods: Documentary method - analysis of 216 sources (Bulgarian and foreign language), content analysis of literature data (PUBMED), direct survey research: Google Forms for GPs and administrators, paper questionnaires on-site for EMC physicians, paper questionnaires distributed by 16 GPs to patients.

The main results are:

A. Knowledge of regulatory framework:

Critical problem: 70.5% of GPs are only "somewhat familiar" or completely unfamiliar with regulatory documents; 64.2% of EMC physicians - likewise; 68.2% of administrators indicate that there ARE NO regulated relationships (despite 86.4% claiming full familiarity!)

B. Interaction: Problems: Lack of bidirectional information exchange about patients; 68% of patients cannot contact their primary care physician outside working hours; GPs work an average of 6 hours daily - insufficient for the working-age population.

C. "Bypassing" of GPs: Reasons patients seek EMC/Emergency Departments directly: Anxiety, inability to assess urgency (>50%); Interrupted health insurance coverage; Time-saving from waiting; Difficulty contacting their primary physician.

Data: 51.2% of patients visited Emergency Departments directly; 36.3% by their own choice; 62.5% of patients visited Emergency Departments in 2022.

D. Duty offices: Main problem: The wide range of reasons for "bypassing" them demonstrates their functional inadequacy: Small number; Distant locations (up to 40 km!); Misalignment of working schedules (2-6 hours).

As a productive conclusion, the author presents thirteen synthesized findings from the work, which have practical significance and can serve as guidelines for system changes and improvements.

I accept the contributions described by the author, both theoretical and practical-applied in nature, which confirm the authenticity and originality of the dissertation.

The presented dissertation by Dr. Miroslava Hristova has an original topic, a well-developed theoretical foundation, and results that fulfill the stated objective. As a result,

this scientific work makes its own contribution to the field of general and emergency medicine. Furthermore, the author demonstrates skills in initiating, developing, and completing independent scientific research.

The dissertation and accompanying materials meet the criteria established in the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and for acquiring the educational and scientific degree "Doctor" according to the Regulations for the Development of Academic Staff at MU - Plevan. Therefore, I fully justify giving my positive evaluation of the scientific work and call upon the other members of the Scientific Committee to award Dr. Miroslava Hristova the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "General Medicine".

На основание чл.59 от ЗЗЛД

12/15/2025

Prof. Dr. Pencho Tonchev, MD, DSc